

Evaluering af DK 750, stenkerne af et irregulært søpindsvin, *Echinocorys obliqua* med bevarede mundplader. Løsblok, Samsø.

Finder: Sonnich Brinch Morgenstern, Nordby Hovedgade 14, 8305 Samsø.

E-mail: morgenstern@webspeed.dk <https://www.facebook.com/groups/447971365258444/>

Findested: Løsblok, Samsø Nordstrand.

Geologisk alder: Sen Danien.

Fotos: Sonnich Brinch Morgenstern.

Beskrivelse: DK 750 er en stenkerne (indre aftryk) af et lille irregulært søpindsvin af arten *Echinocorys obliqua*. Denne søpindsvineart er typisk for lagene fra Sen Danien i Danmark og Skåne. Den optræder hyppigt som gletschertransporterede flintstenkerner i Istidens till- og smeltevandslag og således også som fritskyttet ”sten” ved kyster og strande. Det, der gør dette eksemplar så anderledes og betydningsfuldt, er, at der er bevaret aftryk af dyrets mundplader (peristomalplader). I levende tilstand havde dyret en mundhud med indlejrede kalkplader og tilsvarende en gathud, ligeledes med plader. Når mund og gat skulle bruges, kunne huden åbne sig om hver sit centrale hul. Bevarede mundplader og gatplader er ekstremt sjældne! Og DK 750 er det første (og eneste) kendte eksemplar med dette af arten *Echinocorys obliqua*. Fra Danmark kendes kun to andre søpindsvin med bevarede mundplader. Det er hos en anden art, *Echinocorys sulcata* fra henholdsvis Herfølge Kalkbrud (Sen Danien) og fra en løsblok ved Middelfart (sandsynligvis Tidlig Danien)

(se evt. internettet <http://www.geolsba.dk/echinoids/dan/Echinocorys-Herfoelge-mundplader.html> = den samme hos Wind (1959, Tavle III, fig.3) og <http://www.geolsba.dk/echinoids/dan/Echinocorys-med-mundplader.html>).

Bedømmelse: DK 750 viser bevarede mundplader, og dette er meget sjældent både hos danske fossiler og også internationalt, hvor jeg kender til et par eksempler hos fossiler fra Campanien i Tyskland og Santonien i England. Finderen af DK 750 har udvist stor opmærksomhed ved at ”få øje på” mundpladerne på denne stenkerne. **DK 750 bør efter min opfattelse erklæres for Danekræ.** Som erstatning foreslås et beløb på ca. XXXX kr. på grund af den store sjældenhed af fænomenet.

Foreslået litteratur

- Ravn, JPJ 1927: De Irregulære Echinider i Danmarks Kridtaflejringer. - Det Kongel. Danske Vidensk. Selsk. Skrifter, Naturvid. og Mathem. Afd. 9. Række, I, 1. 74 pp. København.
- Smith, AB & Jeffery, CH 2000: Maastrichtian and Paleocene Echinoids: A key to world faunas. Special Papers in Palaeontology 63, The Palaeontological Association, London.
- Wind, J 1959: Echinocorys-Formerne og deres stratigrafiske Udbredelse i det øverste Kridt i Danmark. - Medd. DGF, vol.14/2, 122-138. København. (se Tavle III, fig.3)

Aarhus, den 3. november 2014.

Med venlig hilsen.

Søren Bo Andersen, geolsba@sol.dk
Geologisk konservator emeritus, palæontolog
c/o Institut for Geoscience, Aarhus Universitet